

فتحی شقاقی بیشترین تاثیر را از امام گرفت

۸ آبان ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۲۱

شهید دکتر فتحی ابراهیم شقاقی دبیرکل فقید جنبش جهاد اسلامی فلسطین، از جمله پیشگامان تقریب بین مذاهب اسلامی و نیز افراط گرای سلفی در عصر حاضر به شمار می‌رود.

شهید دکتر فتحی ابراهیم شقاقی دبیرکل فقید جنبش جهاد اسلامی فلسطین، از جمله پیشگامان تقریب بین مذاهب اسلامی و نیز افراط گرای سلفی در عصر حاضر به شمار می‌رود.

او با تاسی به اندیشه‌های امام خمینی(ره) رهبر کبیر انقلاب، جنبشی فکری و عملی را در سطح جهان عرب ایجاد کرد که تاثیری نمایان در انسجام مبارزان عربی و فلسطینی داشت. در گفت‌و شنودی که پیش روی دارید، عالم اندیشمند آیت‌الله محمدعلی تسخیری پاره‌ای از خصال نظری و عملی آن شهید را بازگفته است.

*از نظر حضرت‌عالی، ویژگی‌های بارز اندیشه و شخصیت شهید دکتر فتحی شقاقی کدامند؟

می‌دانست هدفش چیست و همه زندگی خود را وقف آن هدف کرد. ایشان اباعبدالله(ع) را الگو قرار داد و توده‌های مسلمان را علیه صهیونیسم و استکبار جهانی بسیج کرد. این بهترین توصیفی است که میتوانم از ایشان داشته باشم.

*تفکر حضرت امام و انقلاب اسلامی را، در اندیشه‌ها و شیوه مبارزاتی ایشان تا چه حد موثر می‌دانید؟

مرحوم شقاقی، پیام حضرت امام را به درستی دریافت کرد و تا پایان عمر خود به آن وفادار ماند. در واقع می‌توان گفت شاکله مبارزاتی ایشان، به تمامی ملهم از امام و انقلاب اسلامی بود و این یکی از آثار بزرگ انقلاب اسلامی است که در پدید آمدن حرکت بیداری اسلامی در عالم اسلام نقش به‌سزایی داشت.

این هنر امام بود که رهبری بیداری اسلامی را در دست گرفت و به آن جهت، هدف و عمق بخشید. مرحوم شقاقی کاملاً تحت تأثیر شخصیت حضرت امام بود و با الهام از تفکر امام توانست انقلاب فلسطین را از آسیب گرایش‌های سوسیالیستی و ناسیونالیستی حفظ و مردم فلسطین را حول محور اسلام بسیج کند و انصافاً به نتایج ارزشمندی هم دست یافت.

* اشاره کردید حضرت ابا عبدالله(ع) و نهضت عاشورا الگوی شهید دکتر فتحی شقاقی بود. این تاثیر و تاجر والگوگیری چگونه رخ داد؟

ایشان هنگامی که دریافت انقلاب اسلامی ریشه در نهضت امام حسین(ع) دارد، گویی حیاتی دوباره یافت و تحول شگفتی در اندیشه‌اش پدید آمد و تلاش کرد تا این الگو را در انقلاب فلسطین محقق کند. نهضت امام حسین(ع) راهی روشن برای تشخیص اسلام ناب و دستیابی به اجرای احکام اسلامی با تکیه بر توده‌های مردم و فداکاری و ایثار در راه تحقق این اهداف است.

مرحوم شقاقی این مضامین را به درستی درک و تلاش کرد آنها را در فلسطین محقق سازد. مرحوم شقاقی ماهیت توطئه‌های دشمنان اسلام را که مبتنی بر ایجاد تفرقه بین شیعه و سنی بود، به خوبی می‌شناخت و راه حل‌های کارآمد و منطقی برای مقابله با این تفرقه‌افکنی‌ها ارائه می‌داد. همواره مشاهده کرده‌ایم هر گاه استکبار از مسلمانان شکست می‌خورد، نظیر شکست اسرائیل در برابر حزب‌الله لبنان، بلافاصله موضوع اختلاف شیعه و سنی را علم و سعی می‌کند آن را بسط بدهد. متأسفانه عده‌ای از وعاظ و حتی کسانی که به تفکر اسلامی هم منسوب هستند، در دام تفرقه اینها می‌افتند!

مرحوم شقاقی متوجه بود این یک غوغای ساختگی است و جزوه بسیار مؤثر و جالبی نوشت و به توده‌های مسلمان این آگاهی را داد که این یک حرکت تفرقه‌افکنانه است و شیعه و سنی باید هوشیار باشند و اجازه ندهند استکبار و صهیونیسم جهانی از این تفرقه‌ها سود ببرد. این جزوه مخاطبان بسیاری داشت و بارها تجدید چاپ شد. البته روی کتاب نام مستعار «عزالدین ابراهیم» خورده است، ولی توده‌های مسلمان، خیلی زود متوجه شدند نویسنده کتاب کیست؟ ما هم تلاش کردیم آن را به زبان‌های عربی و فارسی در ایران چاپ کنیم و این چهره بزرگ و انقلابی را به مسلمانان بشناسانیم.

* جایگاه ایشان در شکل دادن به ایده تقریب مذاهب اسلامی چیست؟ ایشان را در تحقق نسبی این هدف، تا چه میزان دخیل می‌دانید؟

هنگامی که مجمع تقریب بین مذاهب اسلامی تشکیل شد، متأسفانه ایشان دیگر در بین ما نبود، اما تأثیرات تفکر دار تقریب قاهره، کاملاً در افکار ایشان مشهود است.

بسیار هم به رهبران آن علاقه داشت. این نکته را نباید از خاطر برد که اساساً هر اندیشمند واقعی و دلسوز، طرفدار اندیشه تقریب است و این تفکر از ابتدا در اسلام وجود داشته است. اسلام همواره متوجه گفت‌وگو و بحث سازنده، دعوت به عقلانیت و پیدا کردن وجوه مشترک با دیگران بوده است.

در قرآن بارها بر اخوت و وحدت اسلامی و نیز پیدا کردن زمینه‌های اشتراک با دیگران تأکید شده است و این چیزی جز تقریب

نیست. هر متفكر آگاه و عميقي نهايتاً به تقريبن مي‌انديشد.

مرحوم شقاقي هم از اين قاعده مستثني نبود و به خوبي مي‌دانست هدف اسلام ايجاد وحدت در بين مؤمنين و مصلحت امت اسلام به وحدت است. به همين دليل هم همواره در اين باب سخن مي‌گفت و مي‌نوشت و تأكيدي مي‌کرد كه غوغاي اختلاف شيعه و سني يك دسيسه تفرقه‌افكنانه از سوي دشمنان اسلام و بلكه دشمنان انسانيت است.

كتابي كه اشاره كردم، كتاب بسيار ارزشمندی در اين زمينه است و قصد داريم ان شاء الله اين گونه افكار را كه خدمت بزرگي به وحدت اسلامي است، ترويج كنيم. اميدواريم همه مثل مرحوم شقاقي متوجه اين امر مهم شوند كه تنها راه نجات وحدت است و فقط با بسيج كردن همه مسلمانان حول محور اسلام و پيگيري اهداف بزرگ اسلامي ملت‌هاي مسلمان از چنگ استكبار و صهيونيسم رهايي خواهند يافت.

*برخي معتقدند انقلاب اسلامي توسط شهيد فتحي شقاقي به كشورهاي منطقه معرفي شد و بدون تلاش‌هاي ايشان انقلاب اسلامي در واقع غريب بود. تحليل شما از اين سخن چيست؟

به نظر من امام خميني(ره) توانستند نيروهاي خفته در امت اسلامي را در بين مسلمانان عالم به تحرك وا دارند و جوانان پاكدل و مخلص دنيا را به سوي خدا و اجراي احكام الهي دعوت كنند. شهيد دكتر فتحي شقاقي هم دست پرورده مكتب امام بود. انقلاب اسلامي توانست بيداري اسلامي را به منصفه ظهور برساند و اميد به آينده را در دل مسلمانان عالم زنده كند.

در بسياري از كشورهاي اسلامي متفكران و انديشمندان ايده‌هاي خوبي را مطرح كردند، اما متأسفانه نتوانستند تحرك لازم را در توده‌ها ايجاد كنند. امام اين توانايي را داشتند كه احساسات دروني مسلمين را هماهنگ سازند و توده‌ها را به حركت در آورند. شهيد شقاقي هم يكي از كساني بود كه پيام امام را به خوبي دريافت و به شكلي بسيار مؤثر و جذاب مطرح كرد.

*آيا با شهيد فتحي شقاقي ملاقاتي هم داشته‌ايد؟ به نظرتان ايشان غير از حضرت امام تحت تأثير كدام يك از شخصيت‌هاي اسلامي بود؟

چند باري با ايشان ملاقات داشتم و انصافاً تحت تأثير تفكر جهادي و احساس تعهد و مسئوليت ايشان قرار گرفتم. غير از اين ملاقات‌ها خاطره ديگري از ايشان ندارم.

و اما در مورد بخش دوم سئوالتان بايد بگويم ايشان تحت تأثير افراي چون حسن البنا، ابوالعلا مودودي، سيد جمال، سيد قطب و... بود، اما قطعاً كسي كه بيشترين تأثير را روي ايشان گذاشت، حضرت امام بود.

*ایشان ظاهراً به شهید آیت الله سید محمدباقر صدر هم علاقه داشتند. تأثیر این شهید بزرگوار را بر افکار شهید فتحی شقاقی چقدر می‌دانید؟

آثار مرحوم آقای صدر در تفکرات اسلامی تحول بزرگی ایجاد کرد. آقای دکتر احمد محمد علی، رئیس بانک توسعه اسلامی می‌گفت: «کتاب اقتصادنا شهید صدر انقلاب فکری بزرگی در اسلام پدید آورد» کتاب‌های مرحوم صدر هم در زمینه فلسفه و هم در زمینه اقتصاد آثار بسیار ارزشمندی هستند و لذا شهید فتحی شقاقی به عنوان یک جوان مسلمان مبارز قطعاً از آنها بهره فراوانی برد، اما از رابطه بین این دو بزرگوار اطلاعی ندارم.

*از نظر حضرتعالی که سوابق دیرینه‌ای در جنبش‌های اسلامی منطقه دارید، چه تفاوتی بین جنبش جهاد اسلامی با دیگر جنبش‌های اسلامی وجود دارد؟

بعضی از حرکت‌های اسلامی منطقه فقط حرکت‌های اصلاح‌گرایانه و برخی هم حرکت‌های فکری بودند و گرایش‌های سیاسی و مبارزاتی در آنها وجود نداشت. در برخی از این حرکت‌ها که متأثر از تفکرات سلفی بودند، جمود فکری دیده می‌شود. برخی هم توجهی به تربیت فکری نداشتند و حرکتشان بیشتر جهادی و عملی بود. به نظر من حرکت جهاد اسلامی توانست خود را از همه این افراط و تفریط‌ها نجات بدهد و هدف اصلی خود را بیابد، در نتیجه توانست بین تفکر و عمل تعادل درستی را ایجاد کند.

*نقش شهید فتحی شقاقی در این زمینه چه بود؟

این روند ناشی از تأثیر ایشان است که هم مجاهد فی سبیل‌الله بود و مجاهدت‌های فراوانی را انجام داد و هم با ارتباطی که با متفکران و اندیشمندان جهان اسلام داشت، توانست جنبه‌های فکری این حرکت را تقویت کند. از این رو حرکت جهاد اسلامی حرکتی آگاهانه است که با شناخت درست هدف توانسته است راه را درست تشخیص بدهد و تا امروز هم که رهبران آن به شهادت رسیده‌اند، دچار انحراف نشده است. مرحوم فتحی شقاقی از هر نوع طرح سازشکارانه‌ای پرهیز کرد و توانست پیروان خود را هم از جنبه فکری و هم از لحاظ عملی به خوبی تربیت کند. لذا حرکت جهاد اسلامی حرکتی خالص، روشن و مبتنی بر تعادل بین اندیشه و عمل است و بنده تردید ندارم در کنار دیگر حرکت‌های فلسطین به هدف خواهد رسید.

*آیا جنبش‌های اسلامی سنتی هم از این جنبش اسلامی نوظهور، تأثیر پذیرفته‌اند؟

به اعتقاد من شهید فتحی شقاقی توانست این کار را بکند. پس از آنکه توده‌های مردم از احزابی چون حزب تحریر و دیگر حرکت‌هایی که علیه صهیونیست‌ها انجام دادند، مأیوس شدند، مرحوم فتحی شقاقی توانست با بررسی همه این حرکت‌ها، جنبش اسلامی را به وجود بیاورد. حزب تحریر حرکتی جامع، اما غیر پویا بود! حتی اخوان المسلمین هم با تمام گستردگی، از نظر مرحوم شقاقی یک حرکت مطلوب نبود، لذا با شناخت کامل از همه جریان‌ها، جنبشی مبتنی بر فداکاری در راه دستیابی به اهداف را

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۱۹۷۸/گرفت-امام-تائیر-بیشتر-یز-شقایق-فتحی>